

EHU-ren GIZARTE KONTSEILUAREN OSOKO BILKURAK ZORTZI AURREKONTU-ALDAKETA ONARTU ZITUEN, 112.000 EUROKO ZENBATEKO METATUA DUTENAK, IRAKASKUNTZA- ETA ZIENTZIA-EKIPAMENDURAKO

EHU Enlight Europako Unibertsitate Aliantzaren sartu zen, gizarte-erronkei erantzuteko

Maiatzaren 20an, Euskal Herriko Unibertsitateko Gizarte Kontseiluaren osoko bilkurak oniritzia eman zion Ekonomia eta Finantza Batzordearen proposamen bati, euskal unibertsitate publikoa Enlight Europako Unibertsitate Aliantzaren sartzeko.

Europako Unibertsitate Aliantza (Enlight) **ospe sendoa duten Europako hamar unibertsitatek osatutako sarea da**, goi-mailako hezkuntza eraldatzeko, ekitatea sustatzeko eta gizarte-erronkei erantzuteko, berrikuntza akademikoaren, ikerketa jasangarriaren eta bikaintasunaren bidez.

EHUz gain **-nazioarteko elkarte horretako Espainia-ko ordezkari bakarra-**, unibertsitate hauek ere parte hartzen dute: Gante (Belgika), Bordele (Frantzia), Berna (Suitza), Comenius de Bratislava (Eslovakia), Galway (Irlanda), Groninga (Herbehereak), Gotinga (Alemania), Tartu (Eslovenia) eta Uppsala (Suedia). Unibertsitate horietan 350.000 unibertsitate-ikasle baino gehiago biltzen dira.

Enlight Belgikan egoitza duen irabazi-asmorik gabeko nazioarteko figura juridikoan oinarritzen da, eta **unibertsitate-komunitateari zuzendutako hainbat onura eta programa eskaintzen ditu**, etxe parte-hartzaile bakoitzaren autonomia instituzionala erabat errespetatuz. Elkarrekin hainbat mugikortasun-programa garatu ditu azken urteotan, ikasleek aukera izan dezaten nazioarteko ikasketak, moduluak eta lankidetzaren proiektuak egiteko kide diren 10 unibertsitateetako edozeinetan.

Era berean, nazioarteko aliantzak hainbat ikerketa-proiektu eta beka gauzatzeko, diziplina anitzeko sarean garapena bultzatuz, **finantza-laguntzen deialdiekin eta truke-proiektuekin**. Eragin sozialeko hainbat proiektu ere garatu ditu, eta, horretarako, ikerketa-inpaktua neurtzeko eta jardunbide egokiak egiteko plataforma bat du.

Aurrekontu-aldaketak

Bilkura berean, eta Ekonomia eta Finantza Batzordeak proposatuta, **zortzi aurrekontu-aldaketa onartu ziren, 112.000€-tik gorako zenbateko metatuarekin**. Proposamen horietatik 5 altzariak eta irakaskuntza- eta zientzia-ekipamendua erostera bideratutako 10.000 eurotik beherako eragiketei dagozkie, bai eta EHUren ikerketa-proiektuen funtzionamendu-gastuei ere. Aldaketa horien zenbatekoa **ia 25.500 eurokoa da**. Halaber, 10.000 eurotik gorako beste hiru aldaketa ere onartu ziren, **86.600 eurotik gorako saldoarekin**, euskal unibertsitate publikoko zenbait sailtarako ekipamendu zientifikoa eta kirol-ekipamendua erostera bideratuak. Era berean, EHUko Gizarte Kontseiluaren Osoko Bilkurak ordainsari-osagarri gehigarri batzuk

esleitu zizkien unibertsitateko irakasle eta ikertzaileei.

Era berean, 2026-2027 ikasturterako ikasleen 5 lankidetzaren beka unibertsitate-sailtan banatzea erabaki zuen, Eusko Jaurlaritzak UPV/EHUko Euskal Unibertsitate Sistemako Ikerketa Taldeei emandako gehieneko puntuazioen arabera lortutako sailen rankingak kontuan hartuta. Horren arabera, Sail hauei egokitu zaie beka bana: Artea eta Giza Zientziak (Filologia eta Historia), Osasun Zientziak (Pediatria), Zientzia Esperimentalak (Kimika Organikoa I), Gizarte eta Lege Zientziak (Filosofia), eta Ingeniaritza eta Arkitektura (Elektrizitatea eta Elektronika).

EAEko hamar enpresatik bederatzik adierazi du zailtasunak dituela profesionalak kontratatzeko

EAEko enpresen Enplegu eta Kualifikazio Beharrei buruzko VI. Inkestak, Confebaskek egindakoak, nabarmentzen du euskal enpresek 33.000 lanpostu inguru beteko dituztela aurrean. Eskatutako profilen % 40k unibertsitate-titulazioa eskatuko du, eta % 49k lanbide-heziketa (LH).

Inkesta bi urtean behin egiten da, lurraldeetako patronalekin, Adegirekin, Cebek-ekin eta SEArekin lankidetzan. Inkestaren helburua lan-merkatua eta haren beharrak hobeto ezagutzeko da. Gako nagusietako bat da **gero eta erakunde gehiagok jotzen dutela Euskaditik kanpoko pertsonak kontratatzea, hautagai gutxi daudelako**. Izan ere, EAEko hamar enpresetatik bederatzik adierazi dute zailtasunak dituztela beren jarduerarako profil profesionalak aurkitzeko, bai langile espezializatuen faltagatik, bai eskatutako profiletarako gaitasun egokirik ez izateagatik.

Kalkuluen arabera, EAEko enpresen laurdenak (%24,9) atzerritarrak edo EAetik kanpo bizi direnak kontratatzeko formularen bat erabili du dagoeneko.

Laurden horretatik, ia erdiak beste autonomia-erkidego batzuetako pertsonak ekarri ditu. Gainerakoak, hurrenkera horretan, EBtik kanpoko herrialdeen, EBko herrialdeen eta prestakuntzagatik errotuta dauden atzerritarren artean banatzen dira. Sektoreen arabera, eraikuntza-enpresak dira Euskaditik kanpora pertsona gehien ekarri dituztenak, eta zerbitzu-enpresak gutxi ekarri dituztenak.

Bestalde, aurreikuspenen arabera, EAEko enpresek **33.000 pertsona inguru hartu beharko dituzte 2026an, aurreko inkestan** (44.000 pertsona baino gehiago) **baino gutxiago**. EAEko enpresen % 76k kontratazio motaren bat egitea aurreikusten du, batez ere

aurreikusitako jarduera-maila handiagoa delako. Eta plantillari dagokionez, euskal enpresen % 11k soilik aurreikusten du murriztea. 2026an eskainitako enplegu gehienak **mugagabeak izango dira (% 85,8), eta gehienak lanaldi osokoak**.

Kontratazio-profilei dagokienez, batez ere unibertsitate-gradueta (% 40) eta LHko zikloetara (eskatutako profilen % 49) bideratzen dira; bi segmentuen artean hamar kontrataziotik bederatzik hartzen dituzte. Gehien eskatzen diren unibertsitate-graduaren artean, mota guztietako ingeniariak nabarmentzen dira (% 48,1), eta, ondoren, enpresen administrazioa eta kudeaketa eta marketina (% 24,4) eta zuzenbidea (% 7,4). Unibertsitateko kontratazioen ia erdiak (% 53,8) STEM adarrekin izango dute zerikusia, duela bi urteko inkestan baino ia ehuneko bost puntu gutxiago.

Azkenik, kontratazioen % 30 zuzenean egiten dituen enpresak ezagutzen dituen pertsonen. Gazteak prestakuntza dualean edo praktiketan kontratatzea kontratazioen % 12 inguru da. Gainerako kontratazioak internet, ikastetxe, hautaketa-enpresa, enpresa-erakunde, Lanbide eta ABLEen bidez egiten dira. 2024arekin alderatuta, gora egin dute prestakuntza dualaren edo praktiketako prestakuntzaren bidezko kontratazioek, hautaketa-enpresen eta ikastetxeen kontratazioek, eta behera egin dute Lanbideren eta Enpresa-erakundearen bidez egindakoek.

«Innovación España 2026» txostenaren helburua I+G arloan nazioarteko inbertsioa erakartzea da

Espainiak 30.764 milioi euroko zuzeneko atzerriko inbertsioa jaso zuen 2025ean, eta lehen aldiz ondoz ondoko lau urte kateatu zituen, 30.000 milioitik gora. Datu horiek Zientzia, Berrikuntza eta Unibertsitate Ministerioak CDTIren bidez sustatutako «Innovación España 2026» txostenaren parte dira. Txosten horretan, Espainiako ekosistema berritzailea aztertzen da, I+G arloan nazioarteko inbertsioa erakartzeko.

Txostenak nabarmentzen du **Espainiako aktibo handienetako bat haren talentua dela**. Helduen % 42,3k hirugarren mailako ikasketak ditu, ELGaren eta EBren batez bestekoaren gainetik. Herrialdean 750.000 ingeniari- eta profesional daude, ia 3.500 iker-tzaile milioi biztanleko eta 295.000 pertsona baino gehiago I+Gn lanean. Era berean, 12.200 enpresak baino gehiagok I+Gko jarduerak egiten dituzte eta

Espainiako enpresen % 27 berritzaileak dira produktu edo prozesuetan.

Espainia bereziki nabarmentzen da energia berriztagarrietan –bere mix elektrikoaren % 57 iturri garbietatik zetorren 2025ean– bioteknologian (13.000 milioi euro 2025ean, BPGaren % 1,1), **industria farmazeutikoan, telekomunikazioetan, aeroespazialean** (4. potentzia europarra, 16.153 milioi euroko fakturazioarekin 2024an), zibersegurtasunean (4. merkatu europarra) eta bideojokoetan (3. merkatu europarra). Hala ere, langabezia-tasa % 10 ingurukoa da, eta autonomia-erkidegoen arteko arau-zatikatzeak zaildu egiten du proiektu handiak erakartzea. Hamar enpresatik zortzik zailtasunak dituzte lanpostu hutsak betetzeko, eta demografiak presio esanguratsua planteatzen ditu lan-merkatuan hurrengo hamarkadari begira.

EKIMENAK HIRU ARLO NAGUSI AURREIKUSTEN DITU: TRANTSIZIO DIGITALA ETA TEKNOLOGIKOA, ENERGIA-ETA INGURUMEN-TRANTSIZIOA ETA TRANTSIZIO SOZIODEMOGRAFIKOA ETA SANITARIOA, BAKOITZAK HIRU BERRIKUNTZA-ARDATZ DITUELA

AA, Zibersegurtasuna, Deskarbonizazioa edo Osasun Pertsonalizatua, berrikuntza-arlo berriak Euskadin

Eusko Jaurlaritzak «Berrikuntzaren itsasargiak» programa jarri du abian duela gutxi, 2026tik 2030era bitartean hainbat proiektu zientifiko eta teknologiko sustatzeko berrikuntzaren arloan estrategikotzat jotzen diren bederatz arlotan, hala nola adimen artifizialean, zibersegurtasunean, deskarbonizazioan edo osasun pertsonalizatuan.

Eusko Jaurlaritzak garatutako proiektu hau **bideratuta dago espezializazio adimendunera (RIS3, ingelesezko siglak), eta, beraz, bat dator Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzako Euskadi 2030 Planarekin**. Proiektu horren bidez, Eusko Jaurlaritzako sailen berrikuntza-politikak koordinatu nahi dira datozen lau urteetan, eta baliabide publikoak erronka estrategiko partekatuetara bideratu,aldi berean lankidetzat publiko-pribatua bultzatuz.

Tresna estrategiko honen helburua da **Euskadi berrikuntza disruptiboko polo gisa kokatzea Europan, lehiakortasuna, ongizatea eta kalitatezko enpleguaren sorrera bultzatuz**. Horrela, Euskadiren gaitasun zientifikoa, teknologikoa eta industrialia indartu nahi da, eta enpresen eta erakundeen lehiakortasun ekonomikoa hobetu.

«Berrikuntzaren itsasargiak» programaren ardatza da datozen urteetan Euskadin berrikuntza bultzatuko duten hiru trantsizio handi egiteko beharra. Lehenengoan, trantsizio digital eta teknologikoan, hiru itsasargi nagusi zehazten dira: **Adimen Artifiziala (AA)**, lehen-tasun estrategikotzat jotzen dena osasun-diagnostikoetarako, prozesu energetikoen optimizaziorako eta euskararen sustapenerako ezagutza aurreratua eta funtsezkoa sortzeko; **Teknologia Kuantikoak**, konputazioan, komunikazioetan, zibersegurtasunean eta sensorikan inpaktu garrantzitsuak dituen disruptzio teknologiko gisa aitortuak; eta **Zibersegurtasuna**, zeharkako betekizun bat, digitalizazio erresilientea bermatu nahi duena, erasoan aurkako eta datuaren bizi-ziklo osoko prebentzioa, detekzioa eta berreskuratzea estaliko dituen zeharkako esparru baten bidez.

Bigarren trantsizioan, energia- eta ingurumen-trantsizioan, hiru itsasargiek **Deskarbonizazioa** dute ardatz, zeina ardatz nagusia baita erregai fosilekiko mende-kotasuna murrizteko energia-efizientziaren bidez, erregai berriztagarrien garapenaren bidez (hala nola hidrogeno berdea), CO₂ atzitzeko, erabiltzeko eta biltegitzeko soluzioen bidez eta bateriak hobetuz; **One Health** ikuspegi, pertsonen, animalien eta ekosistemen osasuna integratzen duena osasun- eta ingurumen-erronkei aurre egiteko; eta **Elikadura Osasungarri eta Jasangarri**, elikagai segurua eta osasungarriak, kutsatzailerik gabeak, bermatzen dituena, ekoizpenaren jasangarritasuna, biodibertsitatea eta zirkulartasuna sustatuz.

Azkenik, hirugarren trantsizioak, Soziodemografiakoak eta Sanitarioak, hiru ardatz ditu: **Osasun Pertsonalizatua eta Zehatza**, morbiditate eta hilkortasun handieneko arloetatik eratorritako erronkei erantzuten diona, hala nola onkologia, gaixotasun kardiobaskularrak, osasun mentala, neuroendekapenezkoak eta gaixotasun arraroak, bai eta lehen mailako arretaren, prebentzio-medikuntzaren eta osasun publikoaren hobekuntzan ere; **Osasunaren Baldintzatzaile Sozialak**, faktore sozialak aztertzen dituztenak, hala nola hezkuntza-maila, diru-sarrerak, gizarte-laguntza edo etxebizitza, osasunean eragiten dutenak eta osasun-egoeran saihestu daitezkeen desberdintasunak sortzen dituztenak; eta **Demografia eta Erronka Soziosanitarioa**, demografia- eta migrazio-dinamikak, zahartze osasuntsua eta berrikuntzaren kudeaketako berrikuntza iraupen luzeko zainketen kudeaketan eta belaunaldien arteko elkartasuna aztertzen dituena

EUSKO JAURLARITZAREN BERRIKUNTZA ITSASARGIEN PLAN ESTRATEGIKOAREN 2026-2030 ALDIRAKO AURREKONTU METATUA

SAILA	2030
Kultura eta hizkuntza-politika	2.341.894,76
Industria, trantsizio energetikoa eta jasangarritasuna	31.618.298,55
Hezkuntza	8.825.047,67
Etxebizitza eta hiri-agenda	950.140,16
Osasuna	7.376.968,50
Zientzia, unibertsitateak eta berrikuntza	51.117.804,24
Elikadura, landa-garapena, nekazaritza eta arrantza	401.467,67
Guztira	102.631.621,55

102 milioi euroko aurrekontua esleituta

«Berrikuntzaren itsasargiak» estrategia – 2026tik 2030era 102 milioi euro baino gehixeagoko aurrekontu metatua duena – Eusko Jaurlaritzaren beraren Berrikuntza Funtzaren baliabideekin finantzatu da nagusiki, baina ez da baztertzen kanpoko baliabideen ekarpena. Estrategia hori pixkanaka jarriko da abian, lau finantzaketa-lerroren bidez: estrategia publikoak, erronketan oinarritutako proiektuak, Europako proiektzioa duen ikerketari laguntzea eta azpiegitura zientifiko handiak. Lau urte hauetan aurrekonturik handiena izango duen saila Zientzia eta Berrikuntza Unibertsitateena izango da, ekimenaren aurrekontuaren ia erdia eramango baitu.

AZTERLAN BATEN ARABERA, 2036an PROFIL PROFESIONALEN DEFIZIT ARGIA EGONGO DA BIZTANLERIA-TALDE GUZTIETAN, BAINA ASKOZ NABARMENAGOA GAZTEEN ARTEAN

Hurrengo hamarkadan enplegua aldatu eta baldintzatuko duten hiru trantsizioak

Lan Kutzako Azterlanen Departamentuak, Ikei aholkularitza-enpresarekin lankidetzan, «Empleo y la Transición Demográfica en la CAPV y Navarra (Horizonte 2036)» gaiari buruz egin berri duen txosten batek azpimarratzen du lan-merkatuko aldi bereko trantsizio hirukoitz baten aurrean gaudela, eta horrek datozen hamar urteetan enplegua baldintzatuko duela.

Azterlanaren egileek **Trantsizio Demografikoa** aipatzen dute: biztanleria, oro har, nabarmen zahartzen ari da, gazte-oinarria murrizten ari da eta langileen batez besteko adina nabarmen igotzen ari da. Bigarren trantsizioak **aldaketa Teknologikoa**ri egiten dio erreferentzia. Automatizazioak, AAK eta digitalizazioak babesten dute, eta aukerak (enplegu berriak) zein arriskuak (lan-profil tradizionalak desagertzeko aukerarekin) sortuko dituzte. Azkenik, **Ingurumen Trantsizioa eta Trantsizio Ekologikoa** nabarmentzen da, «enplegu berde» deritzona sustatuko duena, baina une honetan profil kualifikatuenetan eskaintza eta eskaria orekatzea eskatzen duena.

Azterlanak 2008ko finantza-krisiaren ondoren enpleguak izan duen bilakaera motela erakusten du. Data horren aurreko enplegua berreskuratzeko, bai Euskadin bai Nafarroan, 15 urte igaro behar izan dira. Gainera, **enpleguaren hirugarren sektorea bizkortu egin da**. Zerbitzuen sektorean enplegua nagusitzen da, eta industrian eta lehen sektorean pisua galtzen da.

Beste gako bat gizartearen zahartzea eta eskulanaren eskasia dira. Piramide Alderantzikatua deritzona sakontzen ari da. **Aurreikuspenen arabera, biztanleria osoak behera egingo du, jaiotza-tasa txikia eta zahartzea direla eta**. 2036rako, 65 urtetik gorako biztanleriak guztizkoaren %30 gaindituko du (2023an %22 zen), eta, beraz, lan egiteko adinean dauden pertsonen kopurua murriztuko da, eta horrek pentsio-sistemaren gaineko presio handiagoa ekarriko du.

Egoera horrek neurri gehigarriak eskatuko ditu, hala nola **biztanleria aktiboaren lan-bizitza luzatzeko beharra**, migrazioarekiko mendekotasun handiagoa (25 eta 44 urte bitarteko bost enplegutik bat), edo enplegu-politika aktiboen ezarpena, gainbeheran dauden langileentzako birmoldaketa profesionaleko programen bidez (meatzaritza edo manufaktura tradizionala, adibidez).

Txostenaren egileek diotenez, 2036an **profil profesionalen defizit argia egongo da adin guztietan**, eta gabezia hori oso nabarmena izango da langile gazteen artean. Ildo horretan, gogorarazten da gazteen enpleguaren oinarria (15-24 urte) ez dela nahikoa «baby boom» belaunaldien erretiroak estaltzeko. Langile seniorren kasuan, belaunaldi-erreleborik eza areagotuko da lanbide tradizionalak edo enpresa-kudeaketako funtsezko lanpostuetan.

Profil kualifikatuen urritasun handiena duten sektoreak eraikuntza izango dira, baina batez ere industria eta trebetasun digitalak edota STEM profilak dituzten sektoreak. Era berean, profesionalen defizita egongo da funtsezko zerbitzuetan, hala nola osasunean, hezkuntzan eta zaintzetan (biztanleriaren zahartzeak eskaria handitzen du). Azkenik, adierazten da atzerriko biztanleriak, defizita partzialki konpentsatuko duen arren, alde aurreko prestakuntza eta egokitzapen kulturala beharko dituela.

Ondorio ekonomiko erantsiak

Aipatutako aldaketek, gainera, beste ondorio ekonomiko batzuk izango dituzte. Lehenik eta behin, **hazkunde ekonomikoa moteldu egingo da, eskulanaren eskasiak enpresen ekoizpen-ahalmena murriztuko baitu**. Era berean, lan-kostuak handitzea aurreikusten da, talentuagatik lehia handiagoak soldatak igoko baititu eskari handiko sektoreetan. Azkenik, ezin da baztertu lehiakortasuna galtzea. Izan ere, EBrekiko eta AEBekiko produktibitate-arrakala handitu liteke desorekak konpontzen ez badira.

Azterlanaren azken gakoek adierazten dute **enplegu-eskaintzaren eta -eskariaren arteko desoreka argia dagoela, batez ere enplegu berrietarako behar diren trebetasun eta kualifikazio tekniko faltagatik** (adibidez, digitalizazioan edo jasangarritasunean). Gainera, kualifikazio gutxiko profil gehiegi daude. Bestalde, prestakuntzan erronkak areagotuko dira, ikaskuntzak lan-bizitza osoa irauango baitu (birziklatze profesionalaren beharra trantsizio teknologikora eta ekologikora egokitzeko), edo funtsezkoa izango baita prestakuntza duala eta arlo publikoaren eta pribatuaren arteko lankidetzaren prestakuntzan.